

**Conciones siue Conceptvs Theologici Ac Prædicabiles R.
D. Petro Bessæi SS Theol. Doct. Reg. Galliar. Oratoris**

De Sanctorum Festiuitatibus Anni totius, & aliis solemnitatibus - Opvs
Novvum, Figvris, Allegoriis, Similibvs Ex Sacris profanisq[ue] Scriptoribus
plenißimum, cum occurentium fidei controuersiam tractatione Editio
Qvinta. Nvnc Demvm Integre Svppletæ, Concionibvs Per Octauam Vener.
Sacramenti ...

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, 1629

In Festo S. Genovefæ Martyris, Patronæ Ac Tvtelaris Parisiensium.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56262](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56262)

id est, filium doloris vocemus, quomodo Rachael filium suum appellauit, quem tamen pater filium dextræ censuit vocandum. Nam quamuis te pater tuus filium dextræ nuncupet, quod ei in diuinitate æqualis sis, mater tamen Benoni te merito appellare potest, quod filius doloris sis, non quia te ipsa cum dolore pepererit, sed quod nostrâ ex ea naturam assumpseris, in qua tot dolores & æumnas nostri causa sustinuit. Facigitur puer obedientissime, qui hodie ad legis præceptum circumcisus es, vt ad tui imitationem corda nostrâ circumcidamus, vitia cuncta præscindamus, & quoniam hodie amici amicis strenas mittere solent, & tu tam pretiosum tamque nobilem hodie mundo dedisti, eadem erga nos liberalitatem noli obliuisci, sed vnicuique nostrum eadem manifesta. Da strenâ, ô munifice puer, regi nostro Christianissimo, Regina illustrissima, Delphino huius regni amplissimi hæredi, gratiam inquam tuam & benedictionem cælestem elargire, vbi vero huic prosperitatem, regno Galliarum pacem, mundo vniuerso misericordiam: nobis vero omnibus post circumcisionem spiritualementem, æternam beatitudinem concede, quam nobis elargiri dignetur, qui vnus in personis est Deus, Amen.

IN FESTO S. GENOUEFÆ
MARTYRIS, PATRONÆ AC
TVTELARIS PARI-
sienſium.

Partitio.

1. *Virginitas ab Ethnicis & impiis semper impugnata; à pijs summe laudata.*
2. *Quomodo & quam clarijs miraculis illustrata.*
3. *S. Genouefa patria & dotes eximia.*
4. *Virtus in homine tribus modis cognoscitur, & varie sumitur in Scriptura.*
5. *S. Genouefa Parisienſium decus & gloria.*

*Simile est Regnum cælorum decem Virgini-
bus, &c. Matth. 25.*

FIGVRA.

Princeps militiæ Regis Assyriorum Holofernes, & vniuersus eius exercitus iam olim ingenium, sapientiam, venustatem, & cæteras Judithæ viduæ virtutes de-^{Judith.} mirantes, extra se præ stupore vehementi rapi, dicebant ad inuicem, *Non est talis mulier super terram, in aspectu, in pulchritudine, & in sensu verborum, &c.* Quod Sarrapalle Assyrius cum suis olim in viragine illa Hebræa deprædicanda obstupuit: hoc ipsum S. Germanus inter Christianos Episcopos non potestremus, & omnis Ecclesiæ Gallicanæ cætus & proceres, postea in S. Genouefæ laudem protulerunt. Cum enim eam quodam tempore ipse Antiochenſis præsul, aliq; complures intuerentur, & admirabiles illius virtutes non sine stupore considerarent, admirati (Spiritu sancto ad hoc de ipsa iudicium eos instigante) nullum tota Gallia, Europa, orbe forsitan vniuerso, huic parem Virginem dari posse, dicere non sunt veriti. Quin etiam quotquot postea successerunt, in eiusque vitam & agendi rationem maturius inquisierunt, idem de ea tulere iudicium, numquam scilicet huic in orbe parem existisse, & veram hanc Galliæ suæ Juditham esse. Judith namque Hebræa sua ætate Judæorum decus fuit & gloria, Genouefa porro sæculo suo nostræ Galliæ ornamentum. Illa urbem Bethulienſem ab hostili olim incurſu & proditione semel vindicauit; hæc vero sæpius à Lutetia hostium infidias & molimina diuertit. Illa regni Israel, hæc Gallicani imperij tutatrix & protectrix habitata est. Hoc tamen nomine hæc illa superior fuit, & dignior, quod Judith in statu viduali, & matronali apud Hebræos; hæc vero apud Gallos in sancta virginitate & puellari statu, quem Spiritus sancti charismata, & mirandorum patratio condecorabant, laudem sit consecuta. Hæc latius & diductius vobis ob oculos ponam, vbi cæleste subsidium, eiusque tam illustre patrocinium inuocauerimus, & Deiparam solito suffragio compellauerimus, suppliciter cum Angelo dice-
tes,

Ave MARIA.

Ethnici &
hæretici
Ecclesiæ
virtutes
impugnât.

Quemadmodum cantharides, erucæ, bruchi, scarabæi, & alia immundorum vermium genera horrorum & agrorum pestes, quæ non nisi immunda sectantur, herbis fœrentibus insident; pulchros odoriferosque flores, ut puta lilia, rosas, tulipas, & si quid aliud in horris magni sit & suspicitur, depascunt, & naturali quadam inuidia, & ex mera malicia (si quam huiusmodi habere infecta queunt) illorum colorem conantur inficere, odorem tollere, splendorem rapere, & cum iis marcorem afflare, mors ut mox & interitus flaccescētibus subsequantur. Non secus etiã Ethnici, barbari, idolorū cultores, tyranni, hæretici, aliiq. peccatis, & sordibus infames, qui regionum Ecclesiæ hortorum pestes sunt & contagio, fœtidas carnis voluptates semper sunt consecrati, inque mundi deliciis volutati, ad olidas semper sordes & immunditias aspirarunt, & cœnosum, porcorum instar volutabrum, maleolentes, ut bestia immunditias, & ut corui putrescentia cadauera, quomodocumq. potuerunt, adamarunt: quin etiã egregias virtutes, solida decora, mores bonos & laudabiles, vitæ puritatem, animarum sanctitatem, quæ veluti quidam flores, rosæ, inquam, & lilia Castitatis Ecclesiæ sunt, numquam non impetiuerunt; & hæc ipsa decora ei auferre, illorumque splendorem & odorem offuscare omni studio conati sunt; hoc vnum spectantes, ut boni odoris loco olidos naribus omnium fœtores afflarent, rosas in algam, & violas in viticam, & pulcherrimas quasq. virtutes in peccatorum & vitiorum dedecora commutarent.

I. At si quam vnquam Christianam virtutem virulento dente impetuere, sane aduersus sanctum virginitatis decus, primum in oculos illorum incurrit, hunc marcorem inducere, hunc profanare, cuelle, & stirpitus eradicare studuerunt. Inter ethnicos porro agmen duxit Hermes ille Trismegistus, qui mille quingentis & tri-

Bessai tom. 3. de Sanctis.

ginta ante Christi natiuitatem annis floruit Trismegistus hic, inquam, primus in aciem descendit, lib. 9. manu calamum & animo malignitatem arripens, qua regiam hanc virtutem impugnet. Libro namque, qui *Sermo vniuersalis* inscribitur, hæc genuina eius verba legere est: *Maxima in vita & piissima cura est prudentibus filiorum procuratio: & maximum infortunium & impietas sine filio aliquo ex hominibus excedere, & pœnas esse dat post mortem damnibus, &c.*

Eodem virginitatis odio exarsit Plato, & ut iuratus cœlibatus hostis veluti legem quandam & decretum immortale in bene formata sua *Repub.* esse voluit: *Quod si quis, Lib. 6. de le-* inquit, *in cœlibe vita ad annum trigesimum gub.* quantum v. que perdurauerit, damnis, & multa quotannis plectitor: si de maximo censuset drachmas centum, &c. Si quis singulis annis multam non oluerit, decuplum debeto, omnino honorem nullum iuuenes ei debent, &c.

Illustris ille Romanarum rerum scriptor Lib. 4. & 56. & morum indagator Dion, inter cetera, Cæsarem Augustum, voluptatis venereæ mystam, & virginitatis cœlibatusq. aduersarium matrimonium inire detrectates grauiter multasse, & contra magna vxorem ducentibus præmia constituisse scribit. Hæc ethnicorum insania fuit, & dementia matrimonium tantopere deprædicantium, ut tanto virginitatem magis profundiusq. deprimerent. Maior tamen & infestior fuit hæreticorum violentia.

Nicolaus siquidem Diaconus, Nicolai-Nicolaitarum, veterum Ecclesiæ aduersariorum, rum impudencia. qui in suis eam cunabulis, quinquagesimo circiter post Christum anno impugnarunt, caput & antesignanus eo venit impudentiæ & nequitia, ut S. Irenzo, Epiphano, Augustino testibus, doceret, neminem, nisi quotidie rei venereæ vacaret, vitæ æternæ compotem esse, aut salutem consequi posse. O impudentiam intolerandam, virginitatem inferis addicere, & infamibus voluptatibus cœlum referare! Audite sanctorum illorum Patrum verba: *Nicolaus Diaconus dicebat, nisi quis Venerem singulis diebus exerceret, non posse cum vita æterna participem fieri.*

I Ali-

Har. 2.6.

Aliquot post annis securis Gnosticis, teste Epiphantio, castitas ita ingrata fuit, & inuisa, ut continentes ludibrio haberent, ac velut vanum in cœlibatu ac matrimonij abstinentia viuendum studium, piamque intentionem, ac religionem suggillarent.

Error Eunuomij.

Eunomius voluptatum carnalium patronus ac defensor, inficitiam suam brutalem prodidit, dum virginitatem matrimonio præstare, & maioribus dignam esse præmij negat; hinc monasterio ipse egressus, & monastica statuta & vota proculcans, etiam alios eodem pellexit & compluribus virginibus antea sanctis faciem prætulit, ut virginitati valedicentes matrimonio iungerentur; ut Hieron. & August. scripto prodiderunt; virginitatem & matrimonium paria esse inuicem, dicentis.

In Osea 4. lib. de haresi. haresi. 54.

Vigilantius, quem Hieron. tam acriter oppugnavit, quique quarto prodiit sæculo, decem senes suos & maiores omnes brutalitate, impudentia nequitiaque longe antecessit: dixit, siquidem continentiam haresim, pudicitiam libidinis seminarium, virginitatem impugnavit, nulliq; pudicitiam credidit, ut ait Hieron. Doctrina hæc pecudis potius cuiusdam quam hominis, ne dicam diaboli; aut hominis saltem salutem prodigentis.

Aduers. Vigilant. c. 1.

Lib. 30. c. 4. contra Faustum.

Faustus Manichæus, quem triginta libris scriptis ventilauit & petiit Augustinus, honoris pudorisque omnis perfringens limites ac repagula, Catholicos reprehendebat, quod ad Virginitatis professionem certatim neminem nõ incitarent, & illud dæmoniorum doctrinam, dæmonio ipse plenus, vocabat.

Epist. ad Wolfgangum.

Iisdem insistens vestigiis, & eandem multa post sæcula camarinam mouens Lutherus, puritatem virginalem adeo est derestatus, ut scribere non sit veritus, qua erat fronte perfrita, *Votum continentie contra verbum, & opus Dei susceptum, ut impossibile & impium, nullius momenti est: Deus reprobat illud, non secus, ac si vouissem Dei matrem fieri me velle, aut nouum cælum condere & c.* Deinde libro, quem de vita coniugali inscripsit, hæc Geneleos verba, *Crescite & multiplicamini*, commentando exponens eadem non præceptum modo esse ait, sed &

Lib. de vita coniugali.

plusquam præceptum, quod nec impedire, nec prætermittere cuiquam liceat, nec minus id esse necessarium, quam edere, bire, purgare aluum, exspuere, dormire, vigilare, aut alias quascumque functiones naturales exercere. Ac veluti in mea potestate situm non est efficere, quo minus sim vir, ita nec, quo minus sine vxore cœlebs viuam.

Longius etiam ulteriusque progressus est: Contra Cænam contra Ambrosium Catharinum scribens, horrenda quadam cum blasphemia ait: *Decima facies Antichristi, est insignis ille cœlibatus papisticus, & castitatis monastica multitudo plane angelica facies, sed diabolicæ.* Libro quoque, quem Germanicorum colloquiorum inscripsit nomine, eo prorupit dementiæ, ut scriberet, etsi quis daretur dono castitatis insignitus, in odium tamen Romanæ Pontificis cœlibatum adeo efferentis, & Clericis coniugium interdicens, eum ipsum matrimonium contrahere debere. Quin de se ipso palam profiteretur, *Ego, inquit, priusquam matrimonium inieram, omnino mecum statueram, si forte opinione celerius me mori contingeret, velle me vel in ipso mortis agone cum aliqua puella saltem sponsalia contrahere.*

In Colloq. German. c. 1. de vita coniugali.

Magnus ille Joannes Damascenus *Fid. Orthod. dox. l. 4. c. 25. Deut. 25.* erum virginitatis decus pro virili aduersus hæc ethnicorum, & hæreticorum blasphemias ac deblateramenta propugnans, hoc vmbone simul cuncta repellit tela, *Virginitatem carnales homines inficiantur, & qui voluptati student, testimonij loco illud proferunt, Maledictus omnis, qui non suscitât semen in Israël, perinde ac si diceret: Carnales quales fuerunt Gentiles & Pagani, virginitatem oppugnant; qui vero voluptatibus indulgent, ut hæretici, quo suam honesto prætextu nequitiam velent, hæc scripturæ verba in sui tutelam producunt, Maledictus omnis, qui non suscitât filios, aut semen in Israël. Quibus ille verbis vnum hoc efficere vult, à sola voluptate, & nequitia humana contra sanctam virginitatem conspirari. quæ sane sola virtus est, quam colunt Sancti, honorant Angeli, diligit Deus, orbis vniuersus demitur, & quam denique in virginis alicuius sanctæ, qua-*

qualis est S. Genovefa, præconia Euāgelium nostrum deprædicat, dum ait: *Simile est regnum colorum decem Virginibus.* Quoniam vero ad laudem & decus sanctæ huius Virginis cuncta spectant, duplicem, Auditores, vobis nullum hodie præferre decreui, primo, virginitatis in genere honorem, excellentiam, ac merita complectar, altero Genovefæ nostræ virtutes, merita, & eximia ornamenta singulatim proponam.

Concil. Gangren. c. 11.

Primo igitur, de tam sublimi & egregia virtute, qualis est ipsa virginitas, locuturo non abs re mihi videtur, iisdem vti verbis, quibus olim in sacro quodam Concilio collecti Patres ad eius præconium vsi sunt, Nos autem virginitatem cum humilitate admiramus. Et sane spiritus tum humani, tum angelici sublimitatem hanc eminentem, & sublimem eminentiam non maxima cum admiratione & stupore suscipiunt. Inter omnia siquidem ipsa supereminet, virtutibus omnibus excellit, omnis est perfectiones complementum, primarius Ecclesiæ flos, deniq; nobilissimus propemodum Ecclesiæ nostræ status.

Exod. 26.

In cuius rei figuram in Exodo hoc Mosis Deus præceptum dedit: *Facies & operimentum aliud recto, de pellibus arietum rubricatis, & super hoc rursum aliud operimentum de pellibus ianthinis.* Pelles arietum rubricatæ tropologicè viros Apostolicos, & Martyres, qui sanguinis sui effusione Ecclesiam texerunt, eius fidem & mytheria aduersus infidelium procillas & turbines stabiliuere, designant; rubeo vero colore tincti sunt, eo quod sanguinis sui pretio tum sibi, tum Ecclesiæ vitam beatam compararint.

Martyres sanguinis sui pretio vitam æternam compararunt.

Historiæ Romanæ prodūt, Marium cum contra Cimbrōs & Teutones loco arido & sterili castra collocasset, militibus aquam poscentibus fluuium hand procul ab hostili vallo demonstrasse, ac dixisse: *Istinc petri à vobis potest potus sanguine venalis*: Idem & Martyribus suis & Ecclesiæ Christus ait; omnes quippe hic in terra sub crucis vexillo militantes & depugnantes, sanguinis & vitæ pretio beatitudinem, ac cœlestem gloriam sibi pararunt. Aliud porro operculum de pellibus ianthinis sanctarum Virginum

statum denotat, quæ sub colore quodam Virgines in cœlesti, carnique & mundo mortuæ, quam Ecclesia edidit scilicet in mortali hac vita degunt, non minuat. nisi pellem quamdam mortuam secum trahunt, defixum in cœlestibus animum habentes, & cum Apostolo clamantes, *Nostra conuersatio in cœlis est.* Hæ in Ecclesia omnibus eminent & supremo sunt loco, eamque noctu & interdiu orationibus, sanctis exercitiis, precibus, meritisque tuentur. Adeo, vt ipsæ Christianorum omnium sint principes, & primum quodammodo in Ecclesia sancta statum constituant. Et reuera cum Psalter dixisset: *Adstuit Regina à dextris tuis in vestitu deaurato* (quibus de Ecclesia verbis loquitur) mox subinfert; *adducentur regi virgines post eam, proxime eius afferentur tibi.* quasi diceret, Primo adducetur loco regina, & Christo Jesu Ecclesia reconciliabitur; deinde, vbi per populos & prouincias Apostolorum prædicatione fides disseminata fuerit, virginum cœtus carnem suam edomantium subsequetur, qui primus fidelium in Ecclesia status est. Mox vero & proximæ eius & sociæ, quibus aut nuptas, aut viduas Hieronymus putat designari, afferentur.

Esai. 44.

Virgines sunt Ecclesiæ principes.

Apoc. 4.

Hanc ob causam virgines in Apocalypsi Dei, qui Agnus factus est, *primitiæ* appellatæ sunt: vidit quippe S. Joannes quoddam Beatorum genus particulari quadam nescio qua gloria donatorum, Agnum semper intuentium, & ab ipso vicissim conspctorum, quem omni illi loco, & quocumque pergeret, sequebantur: *Et vidi, &c. Agnus stabat supra montem Sion, & cum eo centum quadraginta quatuor milia habentes nomen nouum, & nomen patris eius scriptum in frontibus suis, &c.*

Deinde hocce mysterium aperiens, & quinam hi forent, declarans, *His sunt, inquit, qui cum mulieribus non sunt coinquinati: Virgines enim sunt, & sequuntur Agnum quocumque ierit; hi empti sunt ex omnibus primitiæ, Deo & Agno, &c.* quasi diceret, Hæ sunt primitiæ Dei, qui factus est Agnus, id Virginitas est, primus ex arbore redemptionis humanæ fructus fuit virginitas, fructus, inquam, redemptionis quem Jesus Christus, verus Deus & hominis mundi,

sacratissima morte si a è mundo decerpit. Ipse namque vt virgines essent, in causa fuit; ante namque paucissimi virtutem hanc amplecti, ea inque matrimonio præferre studebant.

Iud. II.

Quin imo male passim apud omnes audiebat, & maledictio esse quædam putabatur, & abominatio. Hinc filia Jephthe, vt è libro Iudicum discimus, à suo se patre morti videns addictam, dolens & afflicta, bimestre sibi postulauit spatium concedi, quo suam cum sodalibus virginitatem, montana Judææ circumeundo, plangeret. Lachrymarum causa erat, quod innupta & nondum mater, & maledictioni proinde, vt putabatur, obnoxia moreretur. *Dixit q; ad patrem, Hoc solum mihi præsta, quod deprecor, dimitte me, vt duobus mensibus circumeam montes, & plangam virginitatem meam cum sodalibus meis, &c.*

Maledictio
sterilitatis
ablata.

Verum ex quo vnigenitus Patris hominem induit, illustrem hanc virtutem delegit, virginitatem extulit, matrimonio prætulit, & verus maledictum in æternum decus & benedictionem commutauit; selegit inquam illam, vt diuinitatis suæ templum, & Messia incarnati adytum foret & Basilica.

Lib. I. Offic.

Hæc dum Magnus Ambrosius consideraret attentius, admirans exclamat: *Quanta, inquit, est virginitatis gratia, qua meruit à Christo eligi, vt esset corporale Dei templum, in qua corporaliter habitauit plenitudo diuinitatis? Virgo genuit mundæ salutem, Virgo peperit vitam vniuersorum.*

Lib. de vir-
ginit.

Eodem propemodum sensu Athanasius, sed verbis elatioribus & prægnantioribus scribit: *Magna virtus continentia, ingens gloria puritas, magna encomia virginis, O virginitas opulencia indeficiens! o virginitas corona immarcessibilis! o virginitas templum Dei, & domicilium sancti Spiritus! o virginitas margarita speciosa, vulgo inconspicua, & qua non nisi à paucis inuenitur! &c.* Ex Athanasij ergo opinione virginitas monile est mundo in eoognitum, corona, & aureola nunquam flaccescens, aut euigorata, & thesaurus diuitiarum indeficiens, denique sacrum diuinæ maiestatis templum, & regale palatium.

Iisdem vsus epithetis D. Hieronymus, *Lib. I. contra Iovin.* eximium hocce decus mirifice deprædicat, dicens: *Grandis fidei est grandisq; virtus, Dei templum esse purissimum, totumq; se holocaustum offerre Domino, & iuxta Apostolum sanctum esse corpore & spiritu, id est: Illustre & eximium est, & supra communem hominum opinionem quid maius, in carne omnis carnis expertem viuere; nec aliter in terra viuere, quam si in cœlis conuersaremur, in mortali hoc corpore puritatem angelicam æmulari, & proprium in holocaustum Deo & victimam offerre corpus: quod à virginibus fieri certissimum est.*

De virginis.

Illustris quidam sanctitate iuxta & doctrina scriptor, qui ab hinc quingentis circiter annis viuere desit, cui nomen Radulphus Ardens, hæc Hieronymi verba videtur aut mutuatus, aut quam proxime augendo imitatus; quod enim Hieronymus virginitatem holocausto aut sacrificio comparat, hæc ipse paraphrasi amplificauit: *Culmeo, inquit, omnium virtutum est virginitas, ut pote: qua omni virtute, omni merito, & martyrio cumulatur, qua enim maior est virtus, quod meritum maius, quam viuere in carne non secundum carnem? quam esse in igne, & non ardere? manere in luto, & non contaminari? & inter malitias huius mundi angelicam ducere vitam: quod martyrium maius, quam seipsum crucifigere, quam secum quotidie lactari, & suis voluptatibus & sollicitatibus abrenunciare? Hisce inferre verbis auctor vult, virginitatem vti in virtutum & meritorum regno primas fert & supereminet, ita & quoddam sacrificij & martyrij genus esse.*

Virginitas
regina vir-
tutum.Species est
martyrij.

Video vniue sum veterum Patrum chorum certatim in aciem prodire, vt quam quisque potest maxime, virginitatis laudes decantet, merita euchar, decus efferat, eiusque mirabilia deprædicet. Cyprianus in primis Angelorum eam esse sororem dicit, aliaque inchoita in eum præconia effundit, quæ simul hic producant: *Virginitas, inquit, est soror Angelorum, victoria libidinum, regina virtutum, possessio bonorum omnium, flos est Ecclesiastici generis, decus atque ornamentum gratia spiritualis, illustrior portio gregis Christi, &c.*

Lib. de vir-
ginit.

Veteris

Lib. 6. epist.
40.

Veteris huius vestigiis conceptibusque insistentis suis in epistolis Petrus Cluniacensis, ait solius virginittatis inter ceteras virtutes proprium esse, Angelorum sororem & germanam dici: unde scribit, *Non patientia, non humilitas, nec ipsa charitas, non qualibet alia virtus, soror dicitur Angelorum, sed vnica virginittalis castitas, quasi diceret: Sola virginittas hunc honorem ceteras inter virtutes, etiam supra charitatem, habet proprium, vt homines Angelis proximos, imo fratres & germanos quidem efficiat.*

Pius & mellifluus Bernardus pie de castitate, cuius nobilissima species est virginittas, loquens, hanc ait solam in hoc mortalitatis loco & tempore quandam immortalitatis & gloriæ statum detegere. Et Doctor Angelicus D. Thomas postea docuit, virginittatem aliud non esse, quam perpetuam incorruptionis meditationem in carne corruptibili, id est, firmum & stabile eius intemeratæ semper conseruandæ propositum. Dicere veto vterque voluit egregiam hanc virtutem vel odoriferum quoddam balsamum esse, cuius vi corpora mortua à putredine & corruptione conseruantur, quod ipsa membra sensuque ab omni corruptela ac contagio inuolatos tueretur, suauem illis, & gratum odorem afflans.

Serm. de castitate.

Castitas reddit homines Angelis similes.

Plura his addit S. Ephrem, & non nisi insigni cum admiratione & exclamatione de eadem loquitur: inter alia porro hæc habet: *O Castitas, qua homines Angelis similes reddis! o castitas donum Dei benigntati, disciplina cognitionis, atque scientiæ plena, o castitas portus tranquillitatis, & ab omni procella ac tempestate tutus! Nec sane immerito: est quippe virginittas reuera angelica quædam virtus, & purum Dei charisma, sancta quædam philosophia, & aduersus omnes tentationum ventos & carnis ac mundi procellas securastatio ac portus.*

De virtutibus & virginittate c. 18.
Castitas virginitas est angelica.

Idem prope habet Aleuinus, qui anno DCCCL. in Ecclesia floruit, docuitque castitatem vitam esse angelicam, eamque humilitati associatam Spiritus sancti habitacionem promereri, quâ libidinis expelleret immunditia: ab hac hominem celo affigi, cælique concium & Angelorum socium effici.

Alius quidam auctor, eadem de reagens, Hildebertus inquam Genomanensis, quam ab hinc quingentis & amplius annis Doctor Ecclesia habuit, suam quoque adfert symbolam, dum scribit: *Virginittas curarum est silentium, pax carnis, vitiorum redemptio, virtutum principatus & virginittas Angelorum redolens conuersationem cantat canticum nouum, canticum salix, canticum quod nemo potest dicere præter eos, qui cum mulieribus non sunt coinquinati.* An non enim virginittas nouum conuincit canticum? Illarum quippe sermones & colloquia non nisi honestatem spiritantia, de honestate sunt, cogitationes omnes puritatem spectant, actiones & mores sanctitatem redolent, illarum denique exempla & conuersationes solam modestiam & simplicitatem sanctam loquuntur. Cogitant siquidem virginittas, quomodo soli Deo placeant, non loquuntur, quam quomodo honeste vitam instituunt, hoc vnum spectant, quomodo nimirum corpus suum doment, carnea suam crucifigant, de deliciis omnibus triumphum agant; hinc præter ipsas nemo hoc cæuere canticum potest.

Quam beati ergo & felices, qui sanctis cælestis huius status legibus se submiserunt. Quantum illi est homo honorem consecutus, qui hac vitam ratione instituere potest? Cecinit olim Psalmographus: *Homo cum in honore esset non intellexit; comparatus est iumentis insipientibus, & similis factus est illis.* Magno profecto in honore est homo, dum castimoniam sectatur, & in statu virginittali vitam traducit. At qui honorem hunc non comprehendit, nec intelligit, bestiis brutisque assimilatur, & insipientia in illis par est: *Computruerunt, inquit Ioel, iumenta in stercore suo.* quem locum in suis in Psalm. 50. commentariis, hoc modo explicat Gregorius: *Computrescere iumenta, est carnales homines in factore luxuriæ finire vitam.* Dicere meo quidem iudicio vult, quemadmodum carnis immunditiæ in factore libidinis magnam maleolentiam, & mephiritim quamdam causantur intolerabilem: ita virginittatis honorem ac decus iucundum suauem, & hominibus iuxta ac Angelis gratum odorem efflare.

Epist. 36.

Virginittas curarum silentium est.

Apo. 14.

Psalm. 48.

Ioel. 1.

Singulari-
ter Deus
virginibus
fauet.

Quin & ipsi gratum Deo : cui virtus hæc
adeo placet, vt particulari semper sit fauore
profecurus eos qui virginitatem coluerit; ad-
co vt à mortis eos iaculo defenderit, & vitam
honeste traducendam illis elargitus. Exem-
plo sit, quod in libro Numerorum legitur,
cum enim in idololatrias Madianitas bellum
à Deo Israel denuntiatum esset, & duces cun-
ctos internecone delere iussi, solas tamen
virgines à morte exemptas referuari voluit
Deus : *Cunctos, inquit, interficite, puellas autem
& feminas omnes virgines referuate. Quo loco
hæc commentatur Oleaster: Accepta sunt Do-
mino semper virginitas, nec solum cordis, sed
etiam corporis munditia illi semper placuit,
ob quam solam ista seruata sunt à morte,
&c.*

Num. 31.

Judic. 21.

In libro Iudicum idem Facere iussi sunt
duces Israel in bello aduersus Iabes Galaad :
*Hoc est quod obseruare debetis, mulieres qua
cognouerint viros interficite, Virgines autem refer-
uate, &c.* Repertæ porro fuerunt virgines in Iabes
Galaad quadringentæ, quibus omnibus
hostilis pepercit entis. An non ergo hinc ma-
nifestum est virginitati peculiarem cœlitus
honorem exhiberi, cum hæc eam ratione col-
lat Deus ?

II.
Virginitas
dono mira-
culorum
honorata,
Lib. 4. de fi-
de cap. 25.

Quidni ? sed maiore etiam virginitatem
honore affecit, cum & miraculorum suorum
dono eam voluit cohonestare. Cuius rei
præclara tum è sacra, tum è profana histo-
ria exempla passim obuia sunt. Quantum
ad sacram quidem : Damascenus vnicam,
cuius nomen Daniel in lacum leonum coniectus in
Babylone, sospes, integer & à belluarum
moribus tutus permanferit, (quod profecto
non sine miraculo factum) causam esse
existimat, quod illibata in castitate vitam
conseruasset, audite loquentem : *Danielis,*
*inquit, corpus ita virginitate obduratum, vt leo-
num dentes illi insigi nequiverint. Idem & illæ-
sam trium illorum puerorum in fornace Ba-
bylonica conseruationem, & ab ignis vio-
lencia & flammis tuitionem vni virginitati,
quam coluerant, ascribit, quam hoc scilicet
miraculo honoratam & cultam voluerit
Deus.*

Tom. 2. lib. 1.
contra Iou.

Non minora sane profana quoque dabit
historia. Sanctus Hieronymus lib. contra

Iouinianum ob solum virginitatis decus
prophetiæ donum decem Sybillas ait acce-
pisse : *Quid referam, inquit, decem Sybillas,
quarum insigne virginitas est, virginitatis præ-
mium diuinatio ?* Addam & his aliquid longe
magis admirandum, quod de Claudia virgi-
ne Romana eodem loco refertur : quæ cum
violati pudoris suspecta esset, sola ipsa in pu-
dicitæ illibata, integritatis & innocentie om-
nium testimonium & argumentum zona
nauem ingentem in medio Tiberidis hæren-
tem ad ripam pertraxit, quam plures alio-
quin viri omni adhibita arte ne mouere qui-
dem loco poterant.

Miraculum
in virgine
vctali.

Idem Hieronymus eodem loco Iosue se-
pulturam cum Mosæica comparans, notat,
in morte Mosæ, non vero in Iosue Israclitas
planxisse; cuius rei rationem hanc solam
esse putat, quod in morte finiatur matrimo-
nium, virginitas porro post mortem demum
coronari incipiat : *Quamobrem, inquit, &
Moyse moriens, plangitur à populo Israel, Iosue
autem victurus nō plangitur, nuptia enim finiun-
tur in morte; virginitas post mortem incipit
coronari. E quibus elicere verbis possumus
Iosue perpetuo in cœlibatu vixisse, & ob
hanc integritatem post mortem gloriæ co-
rona in alia vita coronari meruisse. Moy-
ses qui matrimonio iunctus fuerat, mor-
tuus ab vniuerso Israele plangitur, non
autem Iosue, quod cum perpetuam casti-
tatem coluerit, post mortem ad coronam
euocetur.*

An non hæc præclara & illustria virgini-
tatis sunt donaria & priuilegia ? sed non-
dum hæc sufficiunt; addam & alia. Epiphani-
us Ecclesiæ Græcæ decus, & inter Docto-
res sacros non postremus, dicere non eru-
buit, virginitatem Ecclesiastici ordinis to-
tius basim & fundamentum esse, *Ecclesiastici
ordinis veluti fundamentum est sancta virgini-
tas, quam multi sancte, magna cum laude perpe-
tuo conseruant.* Dicere scilicet voluit, maie-
statem diuinorum mysteriorum, sacerdotii
eminentiam, sacramentorum sanctitatem,
& omnem Ecclesiastici ordinis honorem
à sola Virginitate dependere, eique ve-
lut columnæ primariæ & principi in-
niti.

In componē.
doctri. fid.
Cath.

Virginitas
fundamen-
tum ordi-
nis Eccle-
siastici.

Sanctus

In Apolog.
ad Imp. Con-
stantium.
Virginitas
vera reli-
gionis no-
ta.

Sanctus Athanasius aliud Orientis lumen
lätius per virtutis huius præconia diuagans,
eaque apud Imp. Constantium de prædicans,
tria habet notatu sane dignissima. Primum
virginitatem Dei donum esse, ideoque poti-
tissimum nobis datum, vt inde angelicæ san-
ctitatis imitationem mutuaremur. Secun-
dum, atque in eo, inquit, magnum documen-
tum est apud nos esse veram religionem. Ter-
tium: Imperatorem Constantinum, huius
patrem pietatis & castitatis amantissimum
& studiosissimum, virgines præ reliquis
omnibus in pretio habuisse. Hinc ergo effi-
ciatis licet, sanctam virginitatem semper in
pretio, & apud reges & imperatores cultam
& magni habitam fuisse, eamque non nisi in
vera religione haberi, denique eandem nobis
à Dei filio post orbis redemptionem, ve-
lut prototypon & exemplar, è quo Angelo-
rum sanctitatem perspiceremus, datam
esse.

Diuin. decre-
cap. de virg.

Restat igitur, quo ita coronidem huic
parti imponamus, vt quæ Theodoretus de
eadem scripsit, in medium etiam afferamus:
virginitatis scilicet altitudinem infinitam
esse, nec commune quid, sed omnes naturæ
limites transcendere: Intellexit, inquit, Deus,
virginitatem rem esse supra naturam. Hinc eam
ipsa nemini præscribit singillatim. Eadem
prope Ambrosius: Quis, inquit, humano eam
potuit ingenio comprehendere, quam nec suis
natura legibus incluse? aut quis naturali so-
ce complecti, quod supra se sum natura sit?
Eiusdem opinionis est & Sanctus Cyrillus
suis in Catechesibus: Non ignoramus casti-
tatis gloriam; angelica enim est orona, & su-
pra hominem hac perfectio. Dicere, mea qui-
dem sententia, id voluit; cum qui virgini-
tatem, quæ naturam transcendit, colere stu-
det, naturam ipsam superare debere; & hu-
manam exuere, vt ita angelicam induat,
quod angelicum quid sit castitas, quod
ipsum, non nisi auctore & præeunte Dama-
sceno, dico, dum quodam loco ita scribit,
Virginitas Angelorum munus est, ac peculi-
ris omnis incorporea natura nota, id est, qui il-
lustrem hanc virtutem sectatur, omnis se
expertem corporis reddere, & spirituale
quid & naturam Angelorum debet induere.

Lib. 1. de Vir-
gin.

Catech. 12.
illumin.

Lib. 4. fid.
Orthod. c. 2.

Verum finem non haberet oratio, sin adeo
admirabilis virtutis laudum campo longius
progredere, & in infinitum excreceret, si
adeo sæcundam vberemque segetem diu-
tius peruagarer. Huc porro abripuit me, &
tor producere testimonia coegit merito-
rum & priuilegiorum sanctissimæ Virginis
Genouefæ honor & dignitas; quam vobis
describere pollicitus eram. Proinde iam ma-
teria huius inchoandæ, & secunda concio-
nis parte laudum illius enarrandarum tem-
pus est.

Vt ergo exordiar; S. Genouefa, sapiens,
pia, Dei metuens, si quæ vnquam existit, ac
Iesu Christo per virginitatis votum & pro-
fessionem dedicata virgo, in Gallia nostra
est haud procul à Lutetia regni capite, nata
parentibus quidem, si sæculi æstimationem
spectes, humilibus & tenuibus, sed reuera se-
cundum Deum & virtute maximis, nobilif-
simis & illustrissimis. Incidit ortus eius in
tempora Valentiniani III. Imperatoris, & ad
Clodouci Galliarum regis peruenit. Multi il-
que graues auctores eiusdem suis in scriptis
meminere, & miracula posteritati prodide-
runt. Inter alios Venerabilis Beda, Ado,
Vsuardus, & Cardinalis Baronius, qui suo in
Martyrologio hoc illi adscribit elogium:
Lutetia Parisiorum Sancta Genouefa Virginis,
quæ à B. Germano Antisiodorensi Episcopo Chri-
sto dicata, admirandis virtutibus, & miraculis
claruit, &c.

Gregorius Turonensis lib. de gloria Con-
fessorum, & lib. quarto de gestis Francorum,
non nisi quam honorificentissime de illa lo-
cutus est. Surius vero tomo 1. de vitis San-
ctorum, multis morum eius & vitæ sanctita-
tem est prosecutus. Multa quoque Sigeber-
tus in Chronicis ad annum Domini 437.
memoriæ prodidit: nec non & Constantius
in vita Sancti Germani Antisiodorensis,
quam posteritati conscripsit.

Equidem post tot illustres & inclytos
sanctæ huius Virginis de prædicatores, vnum
hoc de illa dicere animus est, quod de casta
vidua Iudith in Iudæa olim dictum fuit,
Erat hæc in omnibus famosissima, quoniam ti-
mebat Dominum valde. Certum quippe est,
Sanctam Geneuefam, non minus quam
Iudi-

III.
S. Genoue-
fa in Gallia
haud pro-
cul à Lute-
tia nata.

Lib. de gloria
Confess. c. 91.
Ehist. Fran-
cor. l. 4. c. 1.

Iudith. &c.

Iuditham celebrem apud omnes existisse, & immortale sibi tum sanctitate, virginitate & timore Dei, tum vero aliis virtutibus & miraculis nomen pepetisse, iuxta illud Sapientia: *O quam pulchra est casta generatio cum claritate! immortalis est enim memorabilis, & apud Deum nota est & apud homines.*

Sap. 4.

Holofernes olim huic Hebraeae, amore captus, assentans, haec in eam praeconia effudit: *Et tu in domo Nabuchodonosor magna eris, & nomen tuum nominabitur in uniuersa terra.* Non quidem assentando, sed vere loquendo, idem de sancta Genouefa dixero, & vobis audientibus declararo, illam & fuisse, & modo esse, & sequentibus post saeculis, magnam in Dei Regis Regum domo futuram, nomen quoque eius vtroque sub axe, & per quatuor mundi climata vt illustre & inclytum depraedandum. Virtutum siquidem illius compensatio est seculorum aeternitas.

Iudith. 1.

Psaltes de homine iusto vaticinando loquens ait: *In memoria aeterna erit iustus, & ab auditione mala non timebit, & post mortem nulla nomen eius infamiae macula inficitur.* Quod de omnibus in genere iustis Propheta loquitur, non incredibile videatur, singillatim de hac virgine sancta, puella iusta & virtutibus plena, si quae vniquam existit, velut vaticinium & praesagium, & diuinae providentiae argumentum & actum intelligi posse: nam memoria eius iam mille & amplius annis viguit, & in aeternum vigebit, neve vniquam honorem eius & famam detractionum & obstructorum virus atteret; illustri illius nominis gloria semper integra & illaesa perstabit, quamdiu vniuersi huius machina subsistet.

Psal. 3.

De eadem Iuditha scriptum legimus, illam ob virtutum suarum decus, insigne apud omnes nomen & famam esse consecutam, ac neminem aut de illa viuentem, aut iam mortua autum esse malum loqui verbum, aut nomen eius deterere calumniis. Tantundem & de Genouefa nostra dicere queo: vrpote quae tam illustrem & iucundum post se odorem reliquit sanctitatis, & tam inclytum nomen, vt ab hac mille & centum an-

Iudith. 8.

nis nemo tantae sit temeritatis repertus, illius vt honorem conuellere, reputationem commaculare, sanctitatemque eius, & puritatem ac reliqua eius merita calumniari ausus fuerit.

Sacra Scriptura Rebeccae illius venustae dotes ac perfectiones exaggerans, hoc de illa modo locuta est: *Puella decora nimis, virgoque pulcherrima, & incognita viro, in quorum expositione verborum hanc quaestionem mouet Origenes: Nonne sufficeret dicere, virgo? quid opus est dicere, Et incognita viro? quia non sufficit anima, vt casta sit corpore, opus est vt vir ille pessimus, qui in Euangelio dicitur inimicus homo, non cognouerit eam.* Laus haec & elogium quam aequissimo iure in sanctam Genouefam quadrat: nam praeter iuuantam illi venustatem eximiam, virgo erat, & anima corporeque castissima, & numquam eam inimicus ille homo cognouit, vel vt oculos eius vanitatibus, verba lasciuiss, & impudicitia, cor deniq; peruersis cogitationibus peruerteret.

Gen. 24.

Tertio Tobiae capite de Sara Raguelis filia scriptum legimus, *Virgo fuit mente, & corpore placens Deo, &c.* quod & ipsa sua in oratione, quam ad Deum effudit, confiteri palam non est verita: *Tu scis Domine, quia numquam concupiui virum, & mundam seruavi animam ab omni concupiscentia.* Liceat nobis tantundem de sancta Genouefa & credere & dicere: *Virgo fuit perpetuo tum mente, tum corpore, nec virum vllum concupiscent religiose semper & inuoluate puritatem & integritatem cordis cogitationumque conseruauit.*

Tob. 3.

Quod vt faceret commodius, & thesaurum virginitatis suae securius possideret, ab anno quintodecimo aetatis mundo se subduxit, matrimonium repudiavit, & hominum vitauit commercia; conscia scilicet, nihil adeo vitae sanctitati, quam libere nimis cum hominibus conuersari, aduersari. Videntes Assyrii, quid suis in castris opera muliebri contigisset, magna cum admiratione ad inuicem dixerunt, *Vna mulier fecit confusionem in domo Nabuchodonosor Regis.* Et sane sicut lasciuia familiaritas, & nimis frequens cum vniua foemina indiscreta conuersatio

S. Genouefa ab anno 15. mundi fugit.

Iudith. 14.

versatio, ad faciendam confusionem & malum odorem in Dei, Regis Regum domo, id est, Ecclesia relinquendum, satis est, ita quoque nimia cum vnico viro virginum conuersatio.

Ob hanc forsitan causam solam has virginibus leges præceptaq; præscripsit Ambrosius:

Li. de virgin. Virginem, inquit, mihi prius grauitas sua nuntiet, pudore obiuo, gradu sobrio, vultu modesto, & prænuntia integritatis anteeant signa virtutis, &c.

In Orat. quod regul. femina viris cohabit. Eccl. tom. 5. Virgo in publicum prodians instar Angeli se gerat. Longius etiam prouehitur sanctus Ioannes Chryllostomus; quodam namque in loco ait: *Cum in publicum, inquit, se virgo recipere oportet ut omnis Philosophia specimen præ se ferat, & omnes in stuporem conuertat. Sicut Angelus si nunc de celo descendet: & sicut Cherubim aliquis, si in terris appareret, omnes homines in stuporem conuerteret, sic virginem omnes qui vident, in admirationem & stuporem sua sanctimonia adducendi instar re oportet, &c.* Sancta nostra virgo hoc se gessit modo; nam quotiescunque in publicum prodibat, Angelus celo descendens maiore hominibus admirationem & stuporem non moueret, quam virgo hæc singulis causabatur.

Omnes siquidem qui eam vel publice, vel priuatim videbant; ore in laudes, & corde in stuporem conuerso illud ipsum occinebant, quod de sapiente Ruth olim dictum legimus, *Scit omnis populus, qui habitat intra portas orbis, mulierem te esse virtutis. Quotquot enim intra portas magnæ huius urbis Parisiensis habitabant, quotquot in florentis Galliarum regni agro commorabantur, quotquot in Europa agebant, denique quotquot per orbem vniuersum ipsi erant; sciebant sanctam & piam Virginem quamdam Genouefam esse.*

IV. Quod ut melius intelligatis, tribus perspicui modis sciendum est, num quis virtutis scætor aut cultor sit. Primo, è coniecturis, verbi gratia, aspectu incessuue statim cõice relicet, qualis vir quislibet sit, aut fœmina. De qua in Ecclesiastico scriptum legimus, *Amictus corporis, & risus dentium, & ingressus hominis enuntiant de illo & eodem loco. Ex visu cognoscitur vir, & ab occursum facies cognoscitur sensatus.* Hinc in Physiognomicis ait Aristoteles *Bessai tom. 3. De sanct.*

teles, *Anima sequuntur corpora*, corporumque motum, pulsum & dispositionem. In Proverbiorum namque libro legitur, *quomodo in aquis resplendent vultus perspicentium, sic corda hominum manifesta sunt prudentibus.*

Secundo, per experientiam, quæ primaria rerum omnium magistra est, per opera inquam & actiones bonas & laudabiles, de cuiusquam virtute aut meritis fertur iudicium. Hinc Philosophi Aristotelis hocce est axioma, *Per actus cognoscitur habitus.* In libro vero de interpretatione voces & verba, concepitur interiorum signa & interpretes esse docet. Ipse quoque Redemptor per experientiam scelestos & flagitiosos cognosci docuit oportere, *A fructibus eorum cognoscetis.* Verum hæc signa iudiciaque certa minime sunt; sæpe namque humana iudicia & notitia falluntur: hæretici enim & hypocritæ multa quidem exterius bona agunt opera, ut quidem apparet; non idcirco tamen virorum bonorum nomine censendi: sunt quippe homines laruati, forinsecus quidem ouium habitum præferentes, intus autem lupi sunt rapaces.

Tertia porro ratio, qua certo & infallibiliter ad virtutem cuiuslibet perspicendam ducimur, est diuina reuelatio. hæc porro via certissima est prænantissimum ad perfectiones occultas latentesque cognoscendas iudicium. Atque hoc signo Sanctus Germanus S. Germanus Antisiodorensis sanctam Genouefam inter Genouefas plurimas alias conspectam singularis esse sanctimoniam statim iudicauit: eiusque virgininitatis votum excipiens, patentibus illius ait, *gnosce felices vos tam veneranda sobolis genitores.*

Exinde Iullicus, illustrium Parisiensium Iullicus Episcopus in numero non minimus, quique de eadem ætate dicecesi huic præerat, inter quam plurimas egregias & eximias virgines quodam illi die oblatas, ut eas Deo offerret & consecraret, rari & diuini quidpiam in hac præ ceteris Virgine contemplans, statim eam sanctam & virtutis studiosam censuit. Quin & Simcon Antiochenus, virtutum illius meritorumque, quæ toto percrebuerat orbe, fama motus, eius se orationi ac precibus commendabat. Vniuersus ergo terrarum orbis

tam domi, quam extra Galliam S. Genouefam *Virginem esse virtutis agnoscebat & deprecabatur.*

Virtus varia significat.

2. Par. 9.

1. Cor. 4.

2. Cor. 13.
Col. 1.

Virtutis nomen diuersimode in Scriptura accipi certum est, & docti: modo namque in proprio acceptu sensu quemdam animam denotat habitum ad benefaciendum inclinantem, & laudabiles efficientem eos, in quibus reperitur. Hoc intelligenda modo est laus, qua Salomonem Regem ornat Regina Saba, *Verus est sermo, quem audieram in terra mea de virtutibus & sapientia tua, & paulo post: Visisti famam virtutis tuas.* Eodem etiam sensu cape hæc Pauli verba: *Non enim in sermone est regnum Dei, sed in virtute.* & alio loco *Virtus in infirmitate perficitur.* & illa, *In omni virtute confortati.*

Psal. 13.

Psal. 79.

Psal. 77.

Matth. 7.

Matth. 11.

Act. 2.

Act. 8.

1. Cor. 12.

Alias & frequenter etiam, nomen *Virtus* confunditur, & idem omnino denotat quod miraculum, cuius rei sexcenta depromere exempla queam. Psalmographus vt Deum mirandorum patratorum esse designet, virtutum Deum illum nominat, *Dominus virtutum ipse est Deus* & Psalm. 79. *Dominus Deus virtutum.* & Psalm. 77. *Et virtutes eius, & mirabilia.* quo loco virtutes & mirabilia connectit Apertius quoque in Euangelio: *Multi dicent mihi in illa die, Domine, Domine, nonne in nomine tuo prophetauimus, & in nomine tuo demonia eiecimus, & in nomine tuo virtutes multas fecimus?* quo loco *virtutes facere* tantundem est ac miracula patrare, & cap. 11. *Quia si in Sotoma facta fuissent virtutes quæ facta sunt in te, forte mansissent in te que ad hanc diem.* Eodem etiam sensu vtitur Apostolorum princeps Petrus Iudeos alloquens: *leum Nazarenum virum approbatum a Deo in vobis virtutibus, & prodigijs, & signis quæ fecit Deus per illum in medio vestri,* &c. Apertius etiam cap. 8. de Simone Mago: *Videns etiam signa & virtutes maximas fieri, stupens admirabatur.* Eadem significatione verbum hoc vsurpat, *alij operatio virtutum:* & alibi sapius, quæ prætereo, vt rem cœptam profequar, & orationis filium deducam.

Denique *virtus* pro robore & fortitudine, & hæc vicissim pro virtute, vtroque in Testamento vsurpatur: Hoc sensu vñ sunt Israe-

lita, dum ad Deum clamantes orant, *Et praesumentes de se, & de sua virtute gloriantes humilias* Et Psaltes: *Confirmasti in virtute tua mare.* Psal. 73. & alibi: *In brachio virtutis tuae dispersisti inimicos tuos* Et apud Sapientem, *Et virtuti brachij tui quis resistet?* Apud Baruch: *Ostantem virtutem suam.* In Euangelio quidem apud D. Lucam: *In potestate & virtute imperat:* & cap. 9. *Conuocatis autem Iesus duodecim apostolis dedit illis virtutem & potestatem super omnia demonia, &c.* In Apocalypsi Angeli throno Agni affistentes canunt, *Honor & virtus & gloria & virtudo Deo nostro in secula seculorum.* & infra loquens de portentosa illa bestia, quæ de mari ascendebat: *& dedit illi draco virtutum suam & potestatem magnam.*

His ita præmissis, quacumque demum significatione virtutis nomen accipias, semper de sancta Genouefa vere dictum esse conperies: *Sicut omnis populus qui habitauit in imperio mulierem te esse virtutis.* Primo namque si verbum hoc in propria & genuina notione, qua moraliter sanctos illos, honestos & laudabiles habitus ad bonum nos instigantes, denotat, vsurpet; Genouefam nostram vere filiam fuisse virtutis conperies: filiam, inquam, in qua omnia virtutum genera concurrerunt, profunda scilicet humilitas, feruens & ardens charitas, incomparabilis modestia, & imprimis incredibilis prope abstinentia. Ab anno enim ætatis quintodecimo ad vsque quinquagesimum quotidie, præterquam Dominicis & feria V jejunabat. Viuenti ratio adeo austeram & abstinens erat, vt ab omni prorsus vino sibi temperans, solo pane hordeaceo, & leguminibus victitaret. Cum vero iam præ ætate imbecillior, Episcoporum suafu consilioque, vt vires suas naturales restauraret, ad solitum cibum paululum lactis & pisciculorum adderet, non ante ex ijs gustabat, quam oculis in cælum sublatis, vberim lachrymaretur.

Secundo, si pro miraculis nomen virtutis adhibeas, videbis & hoc in illam quadrare: nam & viuens & mortua infinitis miraculis claruit. Cum enim adhuc inter mortales ageret, matris cæcæ vsum oculorum precibus resti-

restit-

restituit; à duodecim energumenis terra stupente & inferis, dæmonem expulit, puerum in puteo submersum vitæ reddidit: Parisios ab insultu & moliminibus Regis cuiusdam de numero illorum, qui regnum vniuersum inuadere parabant, inuocata liberauit: denique Sequanam æstuantem & exundantem refringit: hoc namque flumen ripas transcendens vicinos deuastabat agros, & eluisionem vniuersalem minabatur. Mortua vero longe plura & maiora patrauit; quorum commemoratione nefim longior, vnum quod omnium sit loco, commemorabo, Ardentium scilicet curationem, quam ob causam etiamnum inuocatur; quod sane miraculum tantum est, vix vti sciam au Sanctorum quisquam maius vnquam patrauit. Hoc porro modo res accidit: Anno millesimo centesimo nono ignorum quoddam medicis morbi genus passim vagabatur, sed quod *Ignem sacrum* vulgus vocitabat. Cum ars humanaque in illis medela fatisceret indultria, ad superos visum fuit cofugere, & ad hanc imprimis virginem, quæ patriam & natale solum comiserata & amans, precibus apud Deum obtinuit, mali vt finis esset, quin etiam centum, qui eodem correpti, eius opem inuocant, vna vice sanitati reddidit. Adeo vt vere & honeste vsurpare illud Psalmistæ sancta hæc virgo queat, *Domine in volumine tuo præstitisti decore meo virtutē*: id est, virtutum mearum decus & pulchritudinem miraculorum virtute condecorasti.

Tertio, si virtute robar & potentiam denotari velis, vix vllum vnquam sanctum aut sanctam jam cælo regnantem tantum habuisse aut promeruisse virtutis crediderim. hanc ob causam voluit Deus, vt pulcherrime simul & nobilissimæ toto orbe vrbis, Parisiorum inquam, Galliarum metropolis, & omnium forsitan vrbium principis & dominæ, patrona & protectrix foret.

Parisiorum elogium. Hæc namque Regum sedes, Christianitatis omnis arx, Religionis fulcrum, Musarum Parnassus, scientiarum Academia, virtutum theatrum, omnis elegantię aula, consiliorum oraculum, infidelium terror, exterorum stu-

por, mundi oraculum, deniq; paradus quidam terrestris: cuius sancta Genouefa, velut altera Iudith Bethuliz, & noua quædam Esther totius Iudææ, curam gerit.

Potentissima ergo vrbis huius conseruatio & duratio sanctę huius Virginis meritis & protectioni imprimis adscribenda est. Quo enim res protuehantur longius, quo magis senescunt, & steterunt diutius etiam vrbes & oppida, eo in maiori lapsus versantur periculo; & ruina: sunt propiores, quodque preleruentur, & in statu pristino ac vigore permanent, non nisi cœlesti singularique fauori, & S. Genoueopi Diuini, Sanctorumq; adscribendum est; hæc precibus in quibus, & per quos semper se admirabilem reddere consuevit: Scriptum est enim, *Mirabilis Deus in sanctis suis*. Nulla porro vrbis Lutetia antiquior (Veterum monumenta Scriptorum per me euoluatis licet) nullæ que stetit diutius, omnes namque quæ pulchritudine, magnitudine, fortitudine, opulencia, nomine celebres toto orbe sunt vrbes, & nomen habent, antiquitate huic cedat oportet. Troia, inquam, Babylon, Roma, Cōstantinopolis, Niniue, Tyrus, Hierosolyma, Lacedæmon, Athenæ, aliæque innumeræ. Nisi enim Annalium, historiarumq; vacillet fides, scripto proditum est, Lutetiam octingentis & triginta ante Christi in orbem aduentum antiquitas fundatam esse; id est, bis mille quadringentis annis steterit & viguisse, quæ conseruatio vti antiqua est, ita & prodigiosam fuisse fatendum est.

Fatendum inquam, & quidem iure meritisimo, Deo primum, deinde Sanctis eius, & cum primis sanctæ Genouesæ eam adscribendam. Certissimum siquidem est, Sanctos jam Sancti sunt gloriosos, esse velut columnas, bases & fundamina prima, quibus orbis vniuersus, regna & regnorum omnia, & vrbes sigillatim innituntur. Exemplo sit iustus Loth, quo Sodomis egresso vrbis illa confestim igne cœlesti deflagrauit: quæ iusto in eadem agente velut columna & fulcro florebat & stabat. Hæc Lotho antiquior Noe, quo terram deferente & arcam ingrediente, illico diluuium per vniuersam terræ faciem inundauit. Ita & filiis Israel Ægypto egredientibus, mox Ægyptus ex parte

V.

Parisiorum
conseruatio
& S. Genoue-
opi Diuini, Sanctorumq;
adscribendum est; hæc
precibus in quibus, &
per quos semper se admirabilem
reddere consuevit: Scriptum est enim,
Mirabilis Deus in sanctis suis.

Nulla porro vrbis

Lutetia antiquior (Veterum monumenta Scri-
ptorum per me euoluatis licet) nullæ que ste-
tit diutius, omnes namque quæ pulchritudi-
ne, magnitudine, fortitudine, opulencia, no-
mine celebres toto orbe sunt vrbes, & nomen
habent, antiquitate huic cedat oportet. Troia,
inquam, Babylon, Roma, Cōstantinopo-
lis, Niniue, Tyrus, Hierosolyma, Lacedæ-
mon, Athenæ, aliæque innumeræ. Nisi enim
Annalium, historiarumq; vacillet fides, scri-
pto proditum est, Lutetiam octingentis &
triginta ante Christi in orbem aduentum an-
tiquitas fundatam esse; id est, bis mille quad-
ringentis annis steterit & viguisse, quæ conser-
uatio vti antiqua est, ita & prodigiosam fuisse
fatendum est.

Lutetia octingentis &

triginta ante Christi in orbem aduentum an-
tiquitas fundatam esse; id est, bis mille quad-
ringentis annis steterit & viguisse, quæ conser-
uatio vti antiqua est, ita & prodigiosam fuisse
fatendum est.

Lutetia octingentis &

triginta ante Christi in orbem aduentum an-
tiquitas fundatam esse; id est, bis mille quad-
ringentis annis steterit & viguisse, quæ conser-
uatio vti antiqua est, ita & prodigiosam fuisse
fatendum est.

Lutetia octingentis &

triginta ante Christi in orbem aduentum an-
tiquitas fundatam esse; id est, bis mille quad-
ringentis annis steterit & viguisse, quæ conser-
uatio vti antiqua est, ita & prodigiosam fuisse
fatendum est.

Lutetia octingentis &

triginta ante Christi in orbem aduentum an-
tiquitas fundatam esse; id est, bis mille quad-
ringentis annis steterit & viguisse, quæ conser-
uatio vti antiqua est, ita & prodigiosam fuisse
fatendum est.

Lutetia octingentis &

triginta ante Christi in orbem aduentum an-
tiquitas fundatam esse; id est, bis mille quad-
ringentis annis steterit & viguisse, quæ conser-
uatio vti antiqua est, ita & prodigiosam fuisse
fatendum est.

Lutetia octingentis &

triginta ante Christi in orbem aduentum an-
tiquitas fundatam esse; id est, bis mille quad-
ringentis annis steterit & viguisse, quæ conser-
uatio vti antiqua est, ita & prodigiosam fuisse
fatendum est.

Lutetia octingentis &

triginta ante Christi in orbem aduentum an-
tiquitas fundatam esse; id est, bis mille quad-
ringentis annis steterit & viguisse, quæ conser-
uatio vti antiqua est, ita & prodigiosam fuisse
fatendum est.

Lutetia octingentis &

triginta ante Christi in orbem aduentum an-
tiquitas fundatam esse; id est, bis mille quad-
ringentis annis steterit & viguisse, quæ conser-
uatio vti antiqua est, ita & prodigiosam fuisse
fatendum est.

Lutetia octingentis &

triginta ante Christi in orbem aduentum an-
tiquitas fundatam esse; id est, bis mille quad-
ringentis annis steterit & viguisse, quæ conser-
uatio vti antiqua est, ita & prodigiosam fuisse
fatendum est.

Lutetia octingentis &

triginta ante Christi in orbem aduentum an-
tiquitas fundatam esse; id est, bis mille quad-
ringentis annis steterit & viguisse, quæ conser-
uatio vti antiqua est, ita & prodigiosam fuisse
fatendum est.

Lutetia octingentis &

triginta ante Christi in orbem aduentum an-
tiquitas fundatam esse; id est, bis mille quad-
ringentis annis steterit & viguisse, quæ conser-
uatio vti antiqua est, ita & prodigiosam fuisse
fatendum est.

Lutetia octingentis &

triginta ante Christi in orbem aduentum an-
tiquitas fundatam esse; id est, bis mille quad-
ringentis annis steterit & viguisse, quæ conser-
uatio vti antiqua est, ita & prodigiosam fuisse
fatendum est.

Lutetia octingentis &

triginta ante Christi in orbem aduentum an-
tiquitas fundatam esse; id est, bis mille quad-
ringentis annis steterit & viguisse, quæ conser-
uatio vti antiqua est, ita & prodigiosam fuisse
fatendum est.

Lutetia octingentis &

triginta ante Christi in orbem aduentum an-
tiquitas fundatam esse; id est, bis mille quad-
ringentis annis steterit & viguisse, quæ conser-
uatio vti antiqua est, ita & prodigiosam fuisse
fatendum est.

te perijt. Hinc manifestum est, Sanctos velut rupes quoddam moueri nescias, & columnas esse areas, aut potius Atlantum instar, fauoris sui & intercessionis humeris vrbes, respublikas, regna, & terrarum imperia sustentare, vti sancta Genouefa Parisiorum, qui velut integra quædam prouincia, & paruus quidam in Gallia paradysus est.

Quam vero vos beati, Parisenses, talem patronam nasti? quanta vestra felicitas, tam admirabilis virginis in tutela & protectione versantium?

Vtracque, quantum ob conseruationem vestram in genere illi debeatis, quantum profecto illi ob alia beneficia particularia debetis: Murorum vestrorum defensio, ægrorum medela, rerum prosperitas, armorum finis, religionis integritas, hæresum extirpatio, & publica pacis bonum, cui potissimum post Deum, nisi vnica sanctæ Genouefæ adscribenda sunt.

Apud Isaiam Hierosolymam ostendens Deus, quam singularem illius conseruationis curam gereret, & quam proinde vicissim illi gratitudinem deberet, hoc eam modo est allocutus, *Super muros tuos Ierusalem constitui custodes, tota die & tota nocte in perpetuum non tacebunt.* Idipsum de vrbe vestra cogitate Parisenses, & credite, eundem Deum, vt incredibilem, quam vestri curam gerit, testatam faciat, super muros vestros tot constituisse Sanctos velut excubitores & vigiles, qui die ac nocte non cessant, nec vniquam cessabunt pro commodis vestris excubare, & saluti animarum vestrarum inuigilare, S. Marcellum inquam, S. Eligium, S. Maglorium, S. Germanum, & S. Genouefam imprimis. Quid enim aliud hi sunt, quam fideles à manu Dei ad vrbes vestras conseruationem, & animarum vestrarum salutem collocatæ excubiæ? Quantum sane beatis illis debetis, & præ cæteris sanctissimæ huic virgini? quo eam honore afficere, quantopere erga illam affici, quam vos felices credere, qui plenum, nec imminutum sanctarum reliquiarum eius thesaurum in vrbe vestra habetis?

An non reuera meritoque; sanctissima Virgo, omnis tibi honor, cultus, & reueren-

tia debetur? Et quod olim Ioachim summus sacerdos, cum omnibus Leuitis, qui Bethuliam venerant, ad Iuditham laudem & gloriam dixit, *Tu gloria Ierusalem, tu lætitia Iſr. et tu honorificentia populi nostri: quia fecisti virginitatem, & confortatum est cor tuum, & quod castitatem amaueris, &c.* Et ideo eris benedicta in æternum; hoc ipsum tibi beatissima Genouefa, omnis diocesis huius clerus occinere, inque gloriam tuam repetere debet, *Tu gloria Lutetia, tu lætitia Gallia, tu honorificentia populi tui, confortatum est cor tuum: virginitatem dilexisti, ac propterea in perpetuas generationes celebraberis, omnis te terrarum orbis benedictionibus cumulabit, & Gallia nostra perpetuis te laudibus celebrabit.* Tu, inquam, vere Lutetia nostra gloria; nam inter omnes Sanctos Sanctasque cæli gloria donatos, te potissimum rerum suarum patronam, nauis scæ helicen, in consilijs oraculum, in aduersis propugnaculum, in persecutionibus asylum, in omnibus necessitatibus refugium delegit. Tu Gallia jubilus & exultatio: omne siquidem regnum non minus sanctitatis tuæ nomine & fama gaudet & plaudit, quam origine & natiuitate gloriatur: hinc potentissimi eius Reges te semper coluerunt, principes & proceres admirati, & plebs vniuersa & omnium ordinum status particulari te cultu prosecuti sunt. Perge ergo, sancta, beata, & admirabilis, Virgo, fauores tuos & dona effundere, & da, vt intercessionis tuæ sentiamus effectum, tum in Vrbe hac Parisiensi, tum in regno vniuerso, & omni omnino populo, qui noctu diuq; ad te vota orationesque dirigit, teq; non minus hic in terra colit, quam in summa beatitudine Deus glorificat: ad

quam nos Deus Pater, Filius & Spiritus S. perducatur,
Amen.

